

Napetost med jugoslovansko Hrvato in Hrvati se povečala

Regent Pavle noče podpisati sporazuma, ki sta ga sklenila premier Cvetković in dr. Maček. Vlada namerava rabiti oboroženo silo, da zatre prevratno gibanje med Hrvati. "Narodno zborovanje" v Zagrebu

Zagreb, 8. maja. — Odločitev, da Jugoslavija ostane enotna in da država ali pa bo razpadla, je bila predmetom razprav, ki so jih vodili člani njegovega sveta. Na hotelu podpisati sporazuma, ki ga sklenila premier Dragica Cvetković in dr. Maček v Zagrebu 27. aprila. To pomeni, da je regent zavrnil. Naznani, da je regent v Zagrebu, da zatre prevratno gibanje med Hrvati. "Narodno zborovanje" v Zagrebu

Napetost se je povečala, ker je regent Pavle, jugoslovanski regent, ki je bil v Zagrebu, da zatre prevratno gibanje med Hrvati. "Narodno zborovanje" v Zagrebu

Poljska vztraja na svojem stališču

Ojačanje nemško-italijanske zveze je ne vznemirja

Varšava, Poljska, 8. maja. — Zunanji diplomatični krogi pravijo, da Poljska ne bo revidirala svojega stališča zaradi naznanila o ustanovitvi nemško-italijanske militaristične zveze. Vlada še ni uradno komentirala tega dejstva, pač pa študira nov razvoj in napetost med njo in Nemčijo. Doslej še ni nobenega znamenja, da bo Poljska kapitulirala pred Hitlerjem.

Možnost je, da bo Berlin odgodil akcijo glede izolacije Poljske. Ako bo Hitler odredil okupacijo Gdanske, je konflikt neizogiben. Napetost med Nemčijo in Poljsko ni odnehala. V Bydgoszczu, največjem mestu v poljskem koridorju, so avtoritete zaprle nemško gledališče, da se maščujejo nad Nemci, ki so zadnji teden napadli Poljake v Sleziji.

Robotniki, glasilo poljske socialistične stranke, poročajo, da je bilo vse zlato poslano iz Gdanske v Nemčijo v pričakovanju, da bo Hitler kmalu proglasil to mesto za nemško posest. Patrioticne demonstracije po vsej državi se nadaljujejo. Strojnice unijuje, ki so pod kontrolo gibanja narodne enotnosti, so podarile sedem strojne armadi pri ceremonijah v Varšavi. Polkovnik Zygmunt, šef štaba enotne fronte, je ob tej priliki v kratkem govoru naglasil, da je Poljska pripravljena na vse in da bo z orožjem branila svoje ozemlje in pravice, če bo treba.

Ameriški Nemci se vračajo domov

New York, 8. maja. — Več tisoč Nemcev, ki so se naveličali postopanja v Ameriki, ker niso mogli dobiti dela, se je vrnilo v Nemčijo. Tako je izjavil dr. Friedhelm Draeger, nemški generalni konzul v New Yorku. Uradniki parobrodskih družb so potrdili konzulovo izjavo. Samo na parniku Bremen, ki je odšel iz New Yorka proti Nemčiji zadnji teden, se je vrnilo domov 630 ameriških Nemcev. Hitlerjevi agentje so aktivni v ameriških mestih, kjer so velike nemške masline, med izurjenimi nemškimi delavci, da jih pridobijo za vrnitev domov, kjer jih čaka stalno delo.

Ogrska policija lovi nacije

Budimpešta, Ogrska, 8. maja. — V policijskih navalih je bilo 52 voditeljev nacijske, članov nelegalne ogrske stranke, aretiranih. Policija in detektivji so uprizorili navalne na stanovanjih, restavracijah in druge lokale, kjer se zbirajo nacija. Aretiranci so pristaši Ferenc Szalasia, ki je bil obsojen na tri leta zapora v zadnjem juliju.

Rudarji izgubijo \$10,000,000 tedensko na mezdah in železnici

Rudarji izgubijo \$10,000,000 tedensko na mezdah in železnici, najmanj \$11,000,000 tedensko na dohodkih. Poleg teh so udarjeni delavci v drugih industrijah, ker se unija in operatorji ne morejo zediniti.

Kitajci bežijo iz glavnega mesta

Japonske bombe zanetile ogenj

Cungking, 8. maja. — Kitajci bežijo iz tega začasnega glavnega mesta, ki je bilo zadnje dni tarča bomb japonskih vojaških letalcev, ki so zanetile ogenj in ubile ter ranile več sto ljudi. General Kaišek, načelnik vlade in vrhovni poveljnik kitajske oborožene sile, je odredil evakuacijo prebivalcev v bojni pred novimi napadi iz zraka.

Neko poročilo, ki pa še ni potrjeno, se glasi, da bo sedež vlade premeščen v Cengtu, glavno mesto province Sečevan, 175 milj severozapadno od Cungkinga. Samo nekaj tujcev, med temi več Američanov, kuljev in vojakov je še ostalo v mestu. Kaišek je včeraj odletel v Cengtu, da se posvetoje z militarističnimi voditelji glede premestitve sedeža vlade.

Kitajske avtoritete so dovolile \$160,000 za nasečevanje beguncev, ki so se morali umakniti iz Cungkinga po japonskih letalskih napadih. Bombe, ki so jih vrgli Japonci na mesto, so porušile veliko število hiš in povzročile ogromno materialno škodo.

Sanghaj, 8. maja. — Kitajska poročila javljajo srdite bitke v provinci Anhvej, vzhodna Kitajska. Kitajske čete so v protiofenzivi dosegle v bližino Ankinga, glavnega mesta te province, a so se morale potem umakniti pred Japonci.

Tokio, 8. maja. — Japonska časopisna agencija Domei poroča iz Harbina, Mandžurija, da so japonske čete iz zunanje Mongolije streljale na obmejne straže pri jezuru Ballu v severnem delu Mandžurije. Čete so bile po kratki bitki, v kateri je padlo več Mongolcev, vržene nazaj.

Ameriški letalec se ubil na Kitajskem

Cungking, Kitajska, 8. maja. — Kitajske militaristične avtoritete so naznanile, da se je George Weigle, ameriški letalec v službi kitajske letalske sile, ubil, ko je letalo padlo na tla. Weigle je bil edini tujec, ki je ostal v kitajski letalski službi po razpustitvi mednarodnega letalskega škadra.

ZBLIŽANJE MED NEMČIJO IN SOVJETSKO RUSIJO?

Hitler bi rad potegnil Rusijo na svojo stran

LONDON ZAHTEVA POJASNILA

Moskva, 8. maja. — Poročila iz Berlina, da bosta Sovjetska unija in Nemčija izboljšali medsebojne odnose, niso bila tu ne potrjena in ne zanikana, ko je prišel v Moskvo odgovor angleške vlade na ruski predlog glede sklenitve nenapadnega pakta. Odgovor bo danes izročil sovjetski vladni William Seeds, angleški poslanik v Moskvi.

Politični opazovalci ruske diplomacije napovedujejo, da bo Hitler uspel v svojih poskusih in potegnil Sovjetsko unijo pred od angleško-francoskega bloka. Napoved bazirajo na odstranitvi Maksima Litvinova kot zunanje komisarja. Naciji so imeli v Litvinovu velikega sovražnika in njegovo odstranitev iz zunanje urada so z navdušenjem pozdravili. Vnaprej tudi napovedujejo, da bo z bližnjimi političnimi koraki, da je zblizanje med sovjetsko unijo in Nemčijo neizbežno.

London, 8. maja. — Odstranitev Litvinova iz zunanje urada še vedno razburja Chamberlainovo vlado. Angleški poslanik William Seeds v Moskvi je bil instruiran, naj ponovno predloži načrt glede sklenitve militaristične zveze med Veliko Britanijo, Francijo in Rusijo. Vekoslav Molotov, novi ruski zunanji komisar, bo danes konferiral z angleškim poslanikom o angleškem predlogu.

Berlin, 8. maja. — Medtem, ko se Velika Britanija in Francija trudita glede ustanovitve protifašističnega bloka, sta Nemčija in Italija ponovno demonstrirali svojo enotnost in solidarnost, ko sta se zunanja ministra obeh držav na konferenci v Milanu, Italija, izrekli za sklenitev političnega in militarističnega pakta. Pakt ne bo izpremenil situacije v Evropi, ker sta Italija in Nemčija že zdaj tesno povezani. Značilno je le dejstvo, ker sta se sedaj odločili za formalni proglas militaristične zveze.

Domače vesti

Iz Minnesote

Duluth, Minn. — Na Elyju je umrla žena rojaka Jos. Suštariča. — V duluthski bolnišnici St. Mary's je arečno prestala operacijo mlada rojakinja Jennie Petrič iz New Dulutha. Istotam se nahaja M. Globokar iz Biwabika, Minn.

Vesti iz Penne

Johnstown, Pa. — Dne 3. maja je tu umrl Martin Nemanic, star 69 let in rojen na Radovici pri Metliki v Beli krajini. V Ameriki je živel 50 let in zapuščal vdovo, dva sinova in hčer, v starem kraju pa dve sestri. — V Pittsburghu je zadnje dni umrla Frances Podvanski, stara 63 let in doma iz Trebnja na Dolenjskem. V Ameriki je živel 34 let in tu zapuščal štiri sinove in štiri hčere, v starem kraju pa 96-letnega očeta in dve sestri.

Nov grob v West Virginiji

Thomas, W. Va. — Dne 30. aprila je po kratki bolezni umrl Louis Pregel, star 56 let in 22-letni član SNPJ. Pokopan je bil civilno na groblju Maple Spring v Egdonu, W. Va. Pokojnik se je rodil v Malem polju pri Gorici na Primorskem in tu zapuščal sina Louisa in omoženo hčer Albino Bavo, nekje v Wisconsinu pa sestro.

Nov grob v starem kraju

Naylor, Mo. — Ana Lipold je prešla žalostno vest, da je v Spodnji Kraši pri Račici umrl njen oče (ime očeta je izpuščeno v poročilu) v visoki starosti 93 let. V Ameriki zapuščal tri omožene hčere, v starem kraju pa eno hčer.

Iz Clevelanda

Cleveland. — Te dni je bil obstrelen Frank Strnad in nahajal se težko ranjen v bolnišnici Memorial, okraj Lake. Obstreli ga je nek ženska, ko je šel skozi okno v njeno stanovanje.

Demobilizacija španskih čet

Kampanja proti oderuhom

Burgos, Španija, 8. maja. — Demobilizacija španskih fašističnih čet se bo pričela danes, se glasi uradno naznanilo. Trije letniki, ki predstavljajo armado 210,000 mož, eno petino vse oborožene sile, bodo ta teden poslani domov, drugi pa jim bodo sledili po paradi fašistične zmage v civilni vojni v Madridu, ki se bo vršila 15. maja.

Druga faza demobilizacije — preureditev vojnih industrij, ki bodo začele producirati drugo blago, in demilitarizacija delavcev — je že v teku. List Domingo v San Sebastianu je včeraj napadel predsednika Roosevelta zaradi vmešavanja v evropske zadeve in pohvalil Hitlerja, ker je odbil Rooseveltov mirovni apel.

Avtoritete so napovedale vojno navjalec cen in vsi člani vladne "delavske" organizacije so bili pozvani, naj kooperirajo z njimi. Sodilce je obsodilo sedem trgovcev v plačitev kazni \$50,000, ker so odirali ljudi z visokimi cenami.

Odredbo, ki naglašajo, da cene ne smejo lezti kvišku, temveč padati, je objavil Gonzales Bueno, ekonomski minister v Francovem kabinetu.

Francija izgnala italijanskega uradnika

Toulon, Francija, 8. maja. — Francoske avtoritete so odredile izgon tretjega agenta italijanskega konzulata v zadnjih dneh. Ta je Gino d'Antrea, uradnik v italijanskem konzulatu v Saint Maximu. Laurento Canevero in Carlo Vatteroni sta bila obveščena, da morata zapustiti Francijo, zadnji teden. Trije drugi Italijani so bili tudi izgnani zaradi fašističnih aktivnosti.

ITALIJA IN NEMČIJA V MILITARISTIČNEM PAKTU

Udarec Angliji in Franciji

UTRDITEV OSI RIM-BERLIN

Milan, Italija, 8. maja. — Italija in Nemčija sta včeraj naznanili, da nameravata skleniti politični in militaristični pakt "v interesu miru v Evropi." Naznani v vsebujeh komunikih, ki je bil objavljen po konferenci med grofom Ciano, italijanskim zunanjim ministrom, in Joachimom von Ribbentropom, nemškim zunanjim ministrom. Ta med drugim naglašajo, da sta se vladni obeh držav sporazumeli glede sklenitve pakta politične in militaristične kooperacije in ojačanja osi Rim-Berlin, da se zaščiti mir v Evropi.

Komunike ne omenja konflikta med Nemčijo in Poljsko glede Gdanske in poljskega koridorja, da je znano, da sta ministra razpravljala tudi o tem konfliktu. Molk o tem je povzročil začudenje v nekaterih krogih. Nekateri fašisti so izrazili upanje, da bo konflikt poravnani na mirnem način. Možnost je, da bo rimska vlada apelirala na Varšavo, naj revidira svoje stališče in pristane na Hitlerjeve zahteve.

Ustanovitve militaristične zveze med Italijo in Nemčijo je v prvi vrsti odgovor Veliki Britaniji in Franciji, ki anujeta protifašistično fronto, da ustavi Hitlerja in Mussolinija. To daje pomeni, da so se napor Velike Britanije, da zabiže sagozdo med Italijo in Nemčijo, izpolnili.

Virginio Gayda, urednik Mussolinijevega lista Il Giornale d'Italia, je objavil članek, v katerem trdi, da Hitler ne namerava provocirati nove krize z zahtevami, katere je predložil poljski vladi glede odstopa Gdanske Nemčiji. Ljudstvo v Gdanku bo samo odločilo o tej stvari in upanje je, da bo Poljska obnovila pogajanja z Nemčijo potem, ko bosta Anglija in Francija spoznali svojo pomoto in odgovornost ter pustili Poljake pri miru, da si sama uredi svoje življenje. Gayda tudi očita Londonu in Parizu, da sta poglala Poljake v konflikt z Nemčijo.

Gdansk, 8. maja. — Tu prevladuje mnenje, da bo senatna zbornica, ki je pod kontrolo nacijske, kmalu proglasila priključitev Gdanske k Nemčiji in pozvala avtoritete v sosednji vzhodni Prusiji, naj prevzamejo vlado. Na ta način bo problem rešen brez Hitlerjeve direktne intervencije.

Američana aretirana v Nemčiji

Berlin, 8. maja. — Richard Rosson in njegova žena sta bila aretirana v Gradcu na obtožbo špionaže in odvedena v zapor. Nacijska policija je prišla Rossona, ko je fotografiral poslopja vojaške šole. O aretaciji je bil informiran ameriški poslanik v Berlinu.

Reližni delavec izuril samomor

Chicago, 8. maja. — Čeh Joseph Kadlec, ki je izgubil delo pri WPA, ko se pričeli odpustki, ne drži živane, si je včeraj končal življenje v svojem stanovanju na 1711 So. Laughlin st. Njegova žena Barbara ga je našla obešenega v kleti.

Nemški bojni ladji dospeli v Genovo

Genova, Italija, 8. maja. — Dva nemška rušilca sta včeraj dospela v to italijansko pristanišče. Prihod je povzročil ugibanja, ali bo ta luka postala nemška pomorska baza v slučaju izbruha vojne v Evropi.

Udarec reakcij. (Narinal Jerger.)

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE
Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodna se, Edinostna družba (taven Chicago) in Kanada
\$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; za Chicago
in Ohio \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta; za inokraj
\$6.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago)
and Canada \$5.00 per year, Chicago and Ohio \$7.50 per year.
Foreign countries \$9.00 per year.

One dollar per annum. — Subscribers to the National
Benefit Society are entitled to the right of voting in the election
of officers, and to the right of holding office. — Other
members, such as students, young men, etc., will be returned
to the office only when accompanied by self-addressed and stamped
envelope.

Member of the Year, kar ima stik s Nekom
PROSVETA
1037-25 St. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Glasovi iz naselbin

Vsa tega nekaj

Blaine, O. — Rudarska pogodba se ni podpisala, ko to pišem, toda štrajk ne more več dolgo trajati, ker že primanjkuje premoga povsod in tovarne že zapirajo vrata. Torej je še več delavcev vrženih na cesto. Kot se sliši, so v Pennsilvaniji in West Virginiji že povedali rudarjem, da ne bodo dobili borse pomoči, za kar so si sami odtrgavali od ust, to je brezposelnostne podpore. Pravijo, da gredo lahko delat, ker jim oni ne branijo. Koliko je resnice na tem, bomo videli. Saj ni delavska krivda, če baroni nečesto pogodbe podpisati. Mislim, da je vsak delavec upravičen do svoje podpore. So sednji rovi, to je Stanley, je družba zaprla že pred stavko ali izporom in rudarji dobivajo brezposelnostno podporo. Če jo bodo dobili tudi štrajkarji, se bo videlo v par tednih.

Na 29. aprila sem bila na Vadalovem koncertu v Bridgeportu. Moram reči, da v tej okolici še ni bilo kaj takega. Vse je bilo veselo, staro in mlado. Starši Vadalovih bratov in sestre so lahko ponosno na svoje mlade otroke, ki so nam pokazali svojo umetnost in kaj more tutakaj rojena mladina napraviti. Tukaj bodo ostali vsem v spominu. Priporočam jih vsem, ki želijo užiti par veselih uric, in to v slovenskem jeziku. Slišala sem, da bodo v kratkem zopet prišli semkaj. Kadar se to zgodi, pridite vsi, ki se niste udeležili zadnjega koncerta; tisti, ki ste bili navzoči, vas ni treba vabiti, ker vem, da boste prišli.

Bili so posetniki iz vseh krajev, še celo iz Latroba, Pa., in daljnega Star Cityja, W. Va. Izmenjali smo si pozdrave. Takoj ko sem stopila v dvorano, pride k meni Albina Kravanja z Glencoea in mi pravi, naj malo počakam, ker me želi nekdo videti. Mislim, da je oho to pa je moj pesalec iz Sharona, br. Zidanšek, ki je bil povabljen. Pa sem se motila. Predstavljena sem bila Selakov družini iz Star Cityja. Hoteli so me spoznati radi dopisov. Seveda so mi priporočali, naj še pišem. Mislim, da se bomo pozneje še kaj več pogovorili, pa ni bilo časa ob tako dobri godbi. Saj ne moreš sedeti, ko slišiš njih polke. Zidanšek mogoče ni zato prišel, ker so mu amilili moji novi čevlji, in to posebno sedaj, ko smo v štrajku.

Dobila sem sliko našega bojevitiga Franka Barbiča iz Clevelanda z njegovo street caro, pred katero moško stoji in res izgleda fant. Mogoče se bo še katera od "najsavetejšega" vanj zaljubila. V Clevelandu so lahko ponosni, da imajo takega "kampejca" med sabo, da v vse kote pogleda. Sedaj je tudi "spring cleaning". Le korajžo, Barbič, saj si zmožen, da vse denes v eno vrečo ...

Franku bi priporočala, da bi svojo "šprickaro", kakor jo tukaj nekdo imenuje, semkaj pripeljal na 4. julija, ko se bo vršil piknik tukajšnje federacije SNPJ. Zadnja seja je bila zelo živahna. Na dnevnem redu je bilo vprašanje, kako bi mogla naša jednota napraviti zvočne filme v vseh krajih stare domovine, tako da bi se ljudstvo še bolj zanimalo. Posneti bi morali pevске zборе, slike s kmetov, seveda bi ne smeli pozabiti tudi kn-

šne lepe cerkvice, kajti tukaj je dosti rojakov, ki želijo videti to, kar so videli v mladosti. Seveda bi bili stroški veliki, toda mislim, da bi bila tudi velika korist naši jednoti. Že sedaj, ko se predvajajo nemi filmi, je tako zanimanje. Dobro bi bilo, ako bi čitatelji o tem nekoliko pretešali in poročali svoje nasvete, ki bi bili v dobrobit jednote. Sigurna sem, da vsakdo rad sliši svojo govornico — rajši kot bi gledal le mrtve slike.

Obžalujem, da je broadcasting kompanija v Chicagu nam odrekla čas za oddajanje programa po radiu na dan proslave jednote 35-letnice. Zalostno, toda resnično, da se sliši najmanj slovenskih točk po radiu. Če bolj obračam, več programov slišiš vseh narodnosti, toda slovenskih je najmanj. Ne vem, kaj je vzrok. Mislim pa, da ni korajže. Ravno tukaj imamo mlade Snoyeve in Skofove fante, ki so sposobni za igranje. Zakaj bi se torej ne oglasili po radiu? Dobro godbo ima tudi predsednik angleško poslujučega društva 640. Zakaj bi se ne oglasili na bližnji radiopostaji v Wheelingu? Mar so Poljaki ali druge narodnosti boljše od nas? Seveda, pomoči je treba. Mislim pa, da je še bolj potrebna korajža. Pokažite drugim narodom, da tudi slovenski narod še živi.

Vreme imamo še precej prijazno. Vse je bilo lepo v cvetju, toda danes je bila še četrta dan velika slana, ki nam je vse pomorila. Kot izgleda, nas tudi sam Bog sovraži ...

Naš predsednik Mike Smerdel je dobil državljanske papirje. Zato je zdaj precej veliko zanimanje. Priporočam vsakomu, da se prebudi in postane državljani, kajti se ne bo kesal.

Mislim, da je teh stvari sedaj dovolj. Dasi je že pozno, vsekakor želim k zaključku voščiti vse najboljše našemu potovalnemu zastopniku Antonu Zidanšku ob njegovi 74. letnici, ki jo praznuje 8. maja. Želim, da bi dočkal vsaj sto let. — Pozdrav vsem čitateljem in mnogo novih članov naši jednoti ob njeni 35-letnici.

Paula Glogovšek, 335.

"Barbičizem"

Cleveland, O. — Zopet sem si vzel čas in sem šel v čitalnico kluba št. 27 JSZ, da vidim, kaj vse pišejo moji "prijatelji". V Proletarcu sem čital, da me hočejo pri Amerikanskem Slovincu seznaniti s svojimi čitatelji in me narediti "veleznanega" in da so za to celo porabili uredniško kolono. Poiskal sem torej tisto številko A. S., da vidim, kaj tam malajšo. Res ga najdem in vidim, da so za tisti uredniški članek pod naslovom "Barbičizem" porabili dopis reverenda Trunka iz koloradskih hribov. Urednik Jerič je bolj "šmart" kot je Trunk; zna si pomagati in tako je Trunkov dopis pretvoril v hribovski uredniški članek, češ "za moje bravce je vse dobro."

V tistem dopisu hribovski dopisnik Trunk piše: "Saj bi bilo res od zlomka, če bi bil katoličez na pravem, in bi tem generalom zmanjkalo dokazov za njih besno borbo." Hm, čudne besede! Hribovske so res, kljub temu je to čudna reč. Vprašanje je, če hribovci silijo v časopise. To se pravi: čemu ljud-

Notrajni tajnik L. Ickes govori po radiu. Poleg njega je Heywood Brown, predsednik Ameriškega časnikarskega gilda.

je, ki hočejo veljati za učenjake in ki hočejo vse vedeti, čisto vse — mi navadni bivši knapi in danes motormani ne smemo po sodbi teh hribovcev ničesar vedeti razen onega, kar nam bi oni radi vabili v našo pamet — pišejo kakor navadni kozji pastirski iz hribov?

Če bi bil hribovski dopisnik Trunk vsaj toliko zabit kot sem jaz, navaden motorman — in če bi ga manj grizlo! — bi zapisal: "Če bi vsi ljudje mislili, da je katoličizem v pravem, bi nihče ne potreboval dokazov za besno borbo proti istemu. Barbič bi bil z menoj in vsi ostali bi bili z menoj, ves svet bi bil z menoj, in meni ne bi bilo treba — ker me ne bi grizlo! — po hribovsko kovati novih 'izmov' in skovati hribovskega 'barbičizma'. Če bi vsi ljudje že od nekdaj mislili, da je katoličizem v pravem, ne bi bilo nikdar v cerkvi nobenih razkolov, ne bi bilo danes na svetu najmanj sto krščanskih 'ladelcev' in od dveh milijard ljudi na svetu 300 milijonov (in še ti več) činoma na papirju! — moja o-pomba) pod bandercem katoličizma."

Tako! To je tista resnica, ki ni verska, katera vas, hribovski dopisnik Trunk, tako grize, da nimate miru ne podnevi ne ponoči in morate vedno streljati svoje hribovske kozle.

Dalje je zapisal ta hribovski dopisnik v tistem člankarskem dopisu: "Vničiti ga hočejo (on misli mene), taki so ti farji ... Zopet hribovsko! Ako bi jaz rabil besedo 'farji', to bi skakali v Newburghu in pogrebni po St. Clairju! Kričali bi, da napadamo in grdim duhovnike, vero, cerkev in Boga! Toda dopisnik Trunk lahko samega sebe in svoje bratce pita a 'farjem' in vse je tiho v Izraelu! Kak red pa je to? Jaz nikoli ne rabim izraza 'far' in tudi v Prosveti ga nikdar ne vidim, čemu potem ponujanje s Trunkove strani, da oni morajo biti le 'farji' in če jih knapi in motormani tako ne nazivajo, je to — barbičizem? Ali je to vaša oika? Hej, vi tam v Newburghu, dajte kaj vaše olike hribovskemu Trunku!

Nadalje se hribovec Trunk jezi nad Prosvetnimi dopisniki, ki včasih obujajo spomine, kako so duhovni očeti drugega delali kot so učili. On si misli, da bi to ne smelo na dan, ampak ti dopisniki so drugega mnenja, jaz sem tudi — in tudi on bi morda bil, če bi ne bil to, kar je.

Hribovec nadaljuje: "Dokler je Barbič drdral le po farjih (ali se ne titulira lepo?), je bilo v nasprotnem taboru dosti odobravanja in kimanja, takoj pa se je roba zasukala, ko so malo zadržali tudi po Barbiču."

Trunk potrebuje sv. duha, da bi mu izbištril pojme. Po Barbiču ni nič zadržalo, le namen je — za doseg katerega je vsako sredstvo sveto — da bi bil eden od voditeljev Najsavetejšega imena treniran za "ronanje štrikare". Ampak ljudje, ki upravljajo poulično, so precej "petikular", kdo vozi kare, kajti lahko se zgodi, da bi mož, ki ima precej "duha" v sebi, zavožil karo v kakšno hišo. Vidite, dopisnik Trunk, kadar jaz drdram ulično karo, dobe oni, ki jih vi imenujete "farje", enako potrebo kot vsi drugi in od njih ni nobene pritožbe. Torej kako se naj pritožijo zoper mene, da bi mogli spraviti svojega moža na moje mesto? Tedaj so izbrabili moje poročilo o pogrebi.

Newburčanje lahko hodijo v pravo cerkev, toda napako so naredili, ker so hoteli zasesti klop, ki ni ne njihova ne verska. Imajo pa pravico do klopi v ulični kari — katera je na razpolago vsakomur, če plača vozno, pa če veruje v posmrtno življenje, ali ne. To je tista napaka, ki je dopisniki Prosvete ne odobravajo. Kdor hoče sam sedeti na svojem, naj gre v svojo cerkev, na svojo klop in tam lahko sedi do "sodnega dne", če hoče — jaz ne bom nič kikal. Kar pa je javnega, naj bo za vse enako — in v tem področju ne bo nihče drdral po Barbiču, tudi vi ne, dopisnik Trunk!

Kar se pa tiče pogrebov, bo ostalo kot sem zapisal dne 4. jan. 1939 in nobene spremembe ne bo. Jaz nisem pokopal 5000 mrljcev kot jih je Grdina, bil sem pa v štirih letih pri 18 pogrebi in umrli člani in pri kolikih še prej, ne vem, toda številko je veliko, ker sem že 14 let društveni predsednik. Torej je tudi meni nekaj znanega glede te reči, morda več kot pogrebni, ker jaz se vedno brigam le za žive ljudi. Vi se pa ne brigate za žive, marveč le za ono, kar "pride po smrti" — in tudi ljudje pri Najsavetejšem še niso niti z eno besedico omenili, kaj bi se naredilo, da bi bili pogrebi cenejši in da bi nekaj ostalo tudi revnim vdovam in otrokom. Vse to blebetanje iz Newburgha ne kaže čisto nič, da se kdo med njimi briga za otroke pokojnih; vsekakor nimajo pojma, kaj se to pravi, kajti voditelji Najsavetejšega niso še nikdar vzgajali nobenega lastnega otroka. Vi se brigate le, kam pojde "duša" pokojnika, mi se pa brigamo, kaj bodo svojci pokojnika, ki so še živi, jedli in kje bodo spali in kako se bodo šolali. To je problem, ki ga mi rešujemo — in ta problem je sveteljši in plemenitejši kot so vsi vaši skupaj!

Dopisnik iz West Alisa, Wis., je omenil, da bi se morali naši društveni odborniki bolj brigati v smrtnih slučajih in da bi oni morali oskrbeti pogrebe. Že res, da bi morali pomagati in znižati stroške, ampak, če te ne marajo in te ne vprašajo, kaj boš pa storil? Nič, in tudi mi ne moremo nič storiti, ako so drugi tam prej kot društveni odbor. Edino prava pot je, da bi oni člani, ki žele pogrebe po svojem okusu, napravili prej oporoke in izročili kopijo društvu in družini. Potem se ima društvo na nekaj opirati, kakšen pogreb je pokojnik želel.

Kot sem že omenil, se dobi civilen pogreb v Clevelandu od \$125 naprej; za \$350 je še precej ceden in katoliki bi ne mogli tr-

(Nalje na 2. strani)

Tedenski pogovor ANTON GARDEN

POTREBA NOVEGA PREROJENJA

Eden največjih paradoksov današnjega prepada med velikanskim napredkom v rani znanosti in preživeli tradiciji in stitucijami. Pod aplicirano znanostjo razmo vse vede, ki gonijo naprej industrijsko voj — inženirstvo, tehnika, kemija, fizika — in izpopolnjujejo produkcijo, kakor zdravilstvo.

Aplicirana znanost je v zadnjih sto zgradila čudovite in nadvse komplicirane je in iznašla stvari, o katerih se prejšnjim neracijam niti sanjalo ni. Ako bi prvi vrsti človeštvu in ne krvavemu pa bi lahko ljudje imeli že danes raj na In to posebno v Ameriki, kjer aplicirana dela ogromne skoke in kjer so najbolj naravna bogastva. V očigled tega je prana brezposelnost največje kriminalstvo.

Vse drugače pa je z ljudsko znanostjo tako zvano politično ekonomijo, ki je v pomenu besede znana tudi kot politika, vključuje celotni ustroj in funkcioniranje ve ali vlade. Tukaj pa se krčevito držimo rih, že davno preživeli političnih in kultradiciij — ignorance. V veliki meri je miselnost res še v dobi, ko je bilo glavno metno sredstvo konjska vprega, ko svet poznal železnice, telegrafa, telefona, parstroja, še manj pa elektrike, avtomobila itala.

In dokler svet ne premesti tega velikega pada med naglim napredkom v mehaniki produkciji in preživelo vladno formo, vedno sloni v predindustrijski dobi, toliko sa se bo še nahajal v krizah in potresih, bodo bolj in bolj stopnjevali radi preživogospodarskega in političnega sistema. S problemov in aspiracij ljudstvo gotovo ne rešilo z zatekom ali podvrženjem totalni vladi, ne glede s kakšno barvo se odeva.

Kako bo delovno ljudstvo premostilo tlapad in zgradilo novo civilizacijo s popoli in bolj dinamično demokracijo, je danes zagonetno vprašanje kakor se je zdelo le nekoliko leti. Postalo je v resnici prava netka, pred katero se drobi vse radikalno nje. Levičarski ekstremisti so postali — povejle Moskve — mešanica pobornih naslistov in oportunistov brez vsakega principa. Grme le proti fašizmu in se obežajo kapističnim newdealovcem za suknjo. Vidijo sledice (fašizem), ne pa vzroka (kapitalizma).

Slično delajo tudi tako zvani socialdemti ali desničarski socialisti, ki so tudi likiv vse boj proti kapitalističnemu sistemu kemu in svoj boji naperili le za ohrano sedemokracije. V obeh teh dveh taborih mnogi izpovedniki demokracije že tako da z njo vsaj po implikacijah istovetnost, talizem in obratno. V tem že dobesedno majajo kapitaliste same, ki tudi istovetnost talizem z demokracijo. (Nedavno sem na mer videl v gledališču zvočni film, v katobile angleške bojne ladje, zasidrane v kem maroškem pristanišču, predstavljame braniteljice in nositeljice — demokracije.)

Jaz resno dvomim, da bo mogoče s takotiko ubraniti demokracijo pred fašizmo. Resno dvomim. Te taktike so se 100% nemški socialisti. Privreda jih je tako da so končno glasovali za Hindenburga, lamajše zlo! Prav te taktike so se po nemakem debaklu oprile tudi komunisti, tem sta oba ekstrema vsaj v ideologiji dnočno fronto in zdaj na vse grlo kričata fašizmu. Toda s kričanjem in grmenjem puhlihi frazami in več ali manj patriotični in nacionalističnimi demonstracijami fan na nevarnost ne bo odpravljena, ker jo na dan naš kapitalizem s svojo veliko kromali "tehnološko" brezposelnostjo, z medaninim kaosom in sploh s propadanjem kapitalističnega gospodarstva. Z njim vred pa v vedno večjo krizo in dekadenco tudi pademokracija, ki je razvojno in bistveno danjega sistema.

Boj za demokracična načela more biti šen v sedanjem razdobju človeške družbe — za maso — z novim programom in njem, ki bi pripravljeno razgaliti vse hibatistične demokracije — in te so velike in jo nadomestiti z boljjo, popolnejšo pokojnika, mi se pa brigamo, kaj bodo svojci pokojnika, ki so še živi, jedli in kje bodo spali in kako se bodo šolali. To je problem, ki ga mi rešujemo — in ta problem je sveteljši in plemenitejši kot so vsi vaši skupaj!

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete, 9. maja 1919)

Domače vesti. JRZ še vedno prireja ne shode po naših naselbinah.

Delavske vesti. Številni policijski delavci pri prvomajskih demonstracijah naredili mučen vtis na vlado v Washingtonu.

Po svetovni vojni. Nemci so silno razenad sramotno mirovno pogodbo in vpraške so ostale Wilsonove točke. Antanta ekonomsko blokad Nemčiji, če ne sprejme gojev. Wilson ni odobril kompromisa s gledi Reke.

Sovjetska Rusija. Boljševiki četa napadale angleške in ameriške postojanke v ju Arhangeljska.

Reprezentantje Splošne mornarske unije in parobrodskih družb se pogajajo glede sklenitve nove pogodbe.

